

Til Stortingets finanskomité

Revidert nasjonalbudsjett 2020: Innspill fra Finans Norge

- Finansnæringen spiller en viktig rolle både i håndtering av krisen og i de store samfunnsomstillingene vi står overfor
- Det er viktig at Stortinget bidrar til å unngå at innretning og praktisering av bankregelverket får forsterkende medsyklisk virkning og dermed forsinker og vanskeliggjør økonomisk gjenreising
- Stortinget oppfordres til å støtte tiltak som skal bidra til bedre kapitaltilgang til næringslivet, blant annet gjennom en videre oppfølging av Kapitaltilgangsutvalgets anbefalinger
- Veien ut av krisen må føre til omstilling basert på økt digitalisering, grønn konkurransekraft og nye arbeidsplasser og et kompetanseløft i tråd med næringslivets behov

Nærmere om enkelte saker:

Finansnæringens rolle på veien ut av krisen

Revidert nasjonalbudsjett for 2020 er et uttrykk for at de makroøkonomiske forholdene i norsk økonomi er kraftig forverret sammenlignet med de forutsetningene som ble lagt til grunn ved saldert budsjett.

Finansnæringen er en viktig og sentral støttespiller for en gjenreising av økonomien og at de kraftige finanspolitiske tiltakene treffer næringslivet. Norge har en solid, veldrevet, effektiv og teknologidrevet finansnæring. Bankenes evne til å tåle tap har økt, og næringen er godt rustet til å håndtere et tilbakeslag i norsk økonomi. I møtet med krisen, har norske banker hatt soliditet og kapasitet til å håndtere bankkunder som har kommet i problemer.

Den statlige lånegarantiordningen og kompensasjonsordningen for bedrifter med stor omsetningssvikt har vært viktige i den akutte krisehåndteringen. Målet er å bidra til at ellers sunne og levedyktige bedrifter ikke skal gå konkurs som følge av virusbekjempelsen. Målrettede tiltak for å få fart i økonomien vil nå være viktig også fremover. Høy ledighet og lavt aktivitetsnivå i deler av næringslivet må ikke få varig feste. Nødvendige samfunnsomstillinger må forseres.

Oljepengebruken er på et rekordhøyt nivå og regjeringen og Stortinget viser finanspolitisk handlekraft i denne krevende perioden. Det er imidlertid viktig å gradvis fase ut de kortsiktige virkemidlene samtidig som vi utvikler gode strategier for å stimulere økonomien på veien ut av krisen. Tiltakene vil kreve betydelig offentlig innsats, men skal motvirke de negative virkningene på realøkonomien. God håndtering av overgangen mellom de omfattende krisetiltakene i økonomien og

en normalisert hverdag, blir viktig for hvor godt Norge kommer ut av den økonomiske nedgangen som følger av koronakrisen.

Finans Norge mener at det er viktig at statens støtteordninger, herunder lånegarantiordningen, kontinuerlig evalueres og tilpasses for å treffe best mulig etter hensikten. Forenkling av krav til rapportering og dokumentasjon for små engasjementer bør vurderes. Perioden for innvilgelse av delvis garanterte lån bør forlenges til etter opprinnelig sluttdato den 01.06. Det bør også åpnes for å forlenge løpetiden på garantiperioden som er satt til tre år, noe som kan føre til at flere banker kan innvilge lån og/eller gi større lån.

De økonomiske konsekvensene av virusutbruddet synliggjør sårbarheten og omstillingsbehovet i norsk økonomi. Vi må skape nye arbeidsplasser og bygge grønn konkurransekraft. Tiltakene som nå skal iverksettes må bidra til å øke omstillingsevnen, utvikle nye teknologier og forretningsmodeller, og stimulere den økonomiske aktiviteten.

Finansnæringen er en viktig nøkkel til veien ut av krisen og har en avgjørende rolle i de store samfunnsomstillingene vi står overfor. Velfungerende banker og god kapitaltilgang vil være avgjørende for å sikre næringslivets vekstmuligheter. Liv- og pensjonsvirksomhetene forvalter og investerer store verdier. Skadeforsikringsselskapene hjelper bedrifter og privatpersoner til å håndtere risiko og bidrar til trygge lokalsamfunn og klimaforebygging og -tilpasning. Regelverket og rammebetingelser må tilpasses behovene i norsk økonomi, for å sikre at næringen kan spille sin viktige samfunnsrolle.

Rammebetingelser for finansnæringen når økonomien skal gjenreises

Det er viktig å unngå at regelverksutformingene virker medsyklisk i den fasen vi går inn i. Myndighetene må fortløpende vurdere å benytte handlingsrommet i regelverket, og unngå at skjerpelser i kapitalkravene kommer på et uheldig tidspunkt, med tanke på kapitalbehovet som vil oppstå i næringslivet.

Med utgangspunkt i erfaringer fra tidligere tilbakeslag, og Finanstilsynets innvendinger mot reduksjon i motsyklisk buffer, ser Finans Norge en risiko for at pilar-2-kapitalkrav vil skjerpes som følge av koronakrisen. Finanskomiteen bes bidra til at pilar-2-tilleggene ikke virker medsyklisk gjennom krisen og at tilsynspraksisen for å beregne pilar-2-krav ikke vil gi bankene et insentiv fra å avstå fra bruk av lånegarantiordningen som er etablert for å motvirke koronakrisen.

Foruten å unngå en konjunkturfosterkende pilar2—innretning, bør det også kommuniseres tydelig at bankenes bufferkapital, også den delen som oppfyller regulatoriske krav, må kunne tæres på uten at det medfører alvorlige tilsynsmessige sanksjoner. Brudd på bufferkapitalkrav bør kun innebære automatiske utdelingsrestriksjoner slik de er nedfelt i gjeldende regelverk.

Avhengig av videre kriseforløp, og jo dypere og mer langvarig tilbakeslaget blir, bør følgende tiltak bli nøye vurdert av norske myndigheter med intensjon om å opprettholde eller styrke bankenes samlede utlånskapasitet:

- Kapitalkrav / utlånspraksis
 - Ytterligere reduksjon i motsyklisk kapitalbuffer, til null prosent
 - Utsettelse av økningen i systemrisikobufferkravet
 - Ytterligere tilpasninger i boliglånsforskriften for å sikre tilstrekkelig fleksibilitet. Midlertidige fleksibilitetskvoter på 20 prosent bør videreføres inntil videre. Dersom kvotenes beregningsgrunnlag, som er innvilget lånevolum samme kvartal, skulle falle som følge av lavere aktivitet i boliglånsmarkedet, bør en vurdere en ytterligere økning i kvotene
- Minstekrav til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL)
 - Seniorobligasjoner utstedt etter 01.01.20 bør kunne medregnes i oppfyllelsen av kravet
 - Utsettelse av dato for oppfyllelse av MREL med etterstilt gjeld til 01.01.24, slik kravene er i Sverige og BRRD2
- Andre tiltak som letter bankenes innlån/finansiering
 - Gjennomføring av bytteordningen. Følges av førtidig implementering av EUs maksimale belåningsgrad for boliglån på 80 prosent (fra dagens 75 prosent) for å øke OMF-potensialet til bruk i ordningen/gi en økt buffer med hensyn til boligprisfall
 - Vurdere et særskilt låneprogram, i regi av Norges Bank, for å dempe næringslivets finansieringskostnader
 - Opprettholde gjeldende tilbud av F-lån og vurdere forlenget løpetid
 - Bruk av Statens obligasjonsfond for å sørge for et effektivt obligasjonsmarked, finansiere vekst og nye utstedelser av obligasjoner

Finans Norge ber Stortinget om å oppfordre regjeringen til å påse at innretning og praktisering av bankregelverket ikke får forsterkende medsyklisk virkning og dermed forsinker og vanskeliggjør økonomisk gjenreising.

Kapitaltilgang og finansieringskapasitet

Det aller meste av norsk næringsliv er finansiert gjennom bankene i Norge. For å bidra til omstillingen og den økonomiske gjenreisningen, er det viktig å sikre næringslivet tilgang på tilstrekkelig kapital og gode finansieringsløsninger. Som beskrevet over, er det viktig å unngå at regelverket får virke medsyklisk og at bankene dermed låner ut mindre i dårlige tider. Det er lite hensiktsmessig der vi er i dag. Regelverket bør gjennomgås med sikte på å justere de områdene der det vil motvirke arbeidet med å få fortgang i økonomien.

Finans Norge støtter den foreslåtte utvidelsen av opsjonsskatteordningen for små oppstartsselskap. Dette vil kunne bidra ikke bare til å rekruttere ansatte med solid kompetanse, men også til å beholde erfarne ansatte i bedriften.

Det er viktig å videreføre oppfølgingen av kapitaltilgangsutvalgets anbefalinger og ferdigstille den helhetlige gjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Kun 2 prosent av

fremmedkapitalen til norsk næringsliv kommer i normale tider fra det offentlige virkemiddelapparatet. Et forenklet og effektivt virkemiddelapparat vil være et viktig bidrag i veien ut av krisen og i omstillingen vi står overfor. Det er viktig at dette innrettes på en sånn måte at det bidrar til å mobilisere privat kapital, ikke fortrenge den.

Finans Norge vil også peke på at det vil være hensiktsmessig å vurdere mer offentlig-privat samarbeid, også som en attraktiv finansieringskilde for større infrastrukturprosjekter. Dette vil over tid styrke norsk konkurransekraft og skape verdifull aktivitet for næringslivet og sikre arbeidsplasser. Liv- og pensjonsselskapene kan i denne sammenheng bidra med langsiktig eierskap og finansiering.

Støtter tiltak for bærekraftig omstilling

Finans Norge er opptatt av at veien ut av koronakrisen skal være grønn og bærekraftig. Staten legger rammene, men omstilling skjer i privat sektor. Det er derfor viktig å identifisere hvilke rammebetingelser og premisser som er nødvendig for å skape insentiver for næringslivets og finansnæringens innsats for grønn omstilling. God håndtering av klimarisiko og konkrete tiltak for å dreie privat kapital i en bærekraftig retning, som felles rammeverk for klimarapportering og klassifisering av grønn finans, vil være viktig for at finansnæringen skal kunne spille sin viktige rolle i det grønne skiftet

Regjeringens varsling om at de vil legge frem en egen grønn omstillingspakke, som vil inneholde midler til forskning, utvikling og innovasjon er gode nyheter. I en periode der et krisepregt næringsliv trolig vil måtte nedprioritere forskningsinnsatsen, er det særlig viktig å styrke innsatsen på dette området for å bidra til at vi kan utvikle og beholde verdifulle kompetansmiljøer som er viktige i den grønne omstillingen.

Digitaliseringen må forseres

En effekt av koronapandemien er at digitaliseringen i samfunnet har skutt ytterligere fart. Det har latt seg gjøre fordi hele samfunnet – både myndigheter, næringsliv og privatpersoner – i utgangspunktet har vært svært digitale. De erfaringene som er bygget opp gjennom det digitale samarbeidet mellom offentlig og privat sektor, ikke minst gjennom DSOP-samarbeidet (Digitalt Samarbeid Offentlig Privat), bidro sterkt til at etableringen av kompensasjonsordningen for næringslivet kunne skje så raskt.

Arbeidet med etablering av løsningene for heldigital eiendomshandel i samarbeid mellom bankene, eiendomsmeglerne, Kartverket og Altinn pågår for fullt, og vil bidra til at eiendomshandelen ikke stopper opp som følge av viruset. Disse eksemplene understreker betydningen av å sikre god tilgang på ressurser til digitaliseringsarbeidet, synliggjør gevinstene av at tekniske løsninger i offentlig sektor åpnes for private aktører og understreker viktigheten av en enhetlig lovregulering for digitale løsninger og kommunikasjon.

Stortinget oppfordres til å be regjeringen om å påse at regulering og virkemidler bidrar til utvikling av nye og effektive digitale løsninger i samarbeid med næringslivet, og at disse kan tas i bruk av offentlig sektor, næringslivet og privatpersoner.

Klimaforebygging og trygge lokalsamfunn

Norske skadeforsikringsforetak er en viktig samarbeidspartner for det offentlige i arbeidet med klimatilpasning og forebygging av klima- og værrelaterte skader. Det er positivt at Stortinget bevilget ytterligere 100 millioner kroner til NVE til ras- og skredforebyggende arbeid i forbindelse med sin behandling av pakken med økonomiske tiltak i møtet med virusutbruddet. Vær- og klimarelaterte skader utgjør en stor samfunnskostnad og det er viktig at innsatsen styrkes. Ikke minst er det viktig å påse at insentivstrukturen i alle ordninger som støtter opp om naturskader, inkludert naturskadeforsikringsordningen, stimulerer til å investere i skadeforebyggende tiltak i alle ledd av verdikjeden. Samfunnsøkonomisk og samfunnsikkerhetsmessig er det bedre å forebygge enn å reparere.

Deling av skadedata er viktig i forebyggingsarbeidet, hvor forsikringsbransjen er en viktig samarbeidspartner. Prosjektet «Kunnskapsbanken» under DSB vil kunne gi nasjonale og lokale myndigheter et viktig verktøy. Dette arbeidet må gis tilstrekkelig prioritet.

Gledelig styrking av forbrukervern

Finans Norge er opptatt av å ha et godt og velfungerende finansmarked i Norge. Det betyr at vi trenger seriøse finansforetak, god forbrukervernlovgivning og ikke minst gode og effektive tilsynsmyndigheter som kan gripe inn mot aktører som ikke følger spillereglene i markedet. Det er derfor gledelig å se at regjeringen foreslår å øke Forbrukertilsynets driftsbevilgning med 7,1 millioner kroner og Sekretariatet for Markedsrådets driftsbevilgning med 1 million kroner for å sikre et effektivt forbrukerapparat og klagesaksordninger i perioden med omlegging av hele forbrukerapparatet. Dette var noe Finans Norge pekte på i vårt innspill til Stortingets behandling av Statsbudsjettet 2020.

Håper på økt styrking av NAVs gjeldsrådgivningstjeneste

Regjeringen foreslår også å øke bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med 710 millioner kroner i 2020. 700 millioner kroner av disse midlene skal styrke etaten, slik at den kan håndtere den svært høye økningen i antall henvendelser og søknader om dagpenger, sykepenger og omsorgspenger. Finans Norge håper det også vil medføre en økt styrking av NAVs gjeldsrådgivningstjeneste. Denne tjenesten er et viktig supplement til bankenes bistand til kunder som har økonomiske problemer i forbindelse med oppsigelser og permitteringer.

Finans Norge mener regjeringens forslag om å forlenge ordningene med dagpenger, arbeidsavklaringspenger og fritak fra lønnsplikt under permittering er fornuftige bidrag til bedriftenes håndtering av koronakrisen. Dette innebærer blant annet at permitterende arbeidsgiver som nærmer

seg maksimal periode med fritak for lønnsplikt, får fritaksperioden forlenget ut oktober 2020. Samtidig er det positivt at permitterte arbeidstakere sikres dagpenger i perioden.

Finans Norge støtter også den foreslåtte utvidelsen av forfallstidspunktet for arbeidsgiveravgift for tredje termin. Dette er også et tiltak som kan bidra til at bedriftene kan håndtere koronakrisen på en best mulig måte og forhindre unødvendige konkurser.

Finans Norge oppfordrer Stortinget til å be regjeringen om å styrke NAVs gjeldsrådgivningstjeneste, som er et viktig virkemiddel for å hjelpe kunder som har havnet i økonomiske problemer som følge av oppsigelser og permitteringer.

Viktig med kompetanseløft

Regjeringen foreslår å bevilge 500 millioner til 4000 nye studieplasser og 1000 nye fagskoleplasser. Forslaget er ment å avhjelpe den økte etterspørselen etter studietilbud som har oppstått i koronasituasjonen fra blant annet permitterte og arbeidsledige. Koronakrisen har vist hvor viktig det er at Norge er et godt digitalisert samfunn, og Finans Norge er derfor veldig glade for at bevilgningen vil kunne bidra til et viktig kompetanseløft for økt digitalisering og det grønne skiftet.

Finans Norge ber Stortinget oppfordre regjeringen til å legge forholdene til rette for at universitet- og høyskoler kan utvikle digitale, næringslivsrelevante læringsmoduler slik at vi oppnår skalering og fleksibilitet. Her vil ulike former for finansieringsløsninger, skape gode incentivordninger og gjøre det enklere stå svært sentralt. På den måten kan arbeidslivet utnytte den muligheten digital samhandling under covid-19 situasjonen har skapt, også inn i satsningen på livslang læring.